

B

ÖĞRENCİNİN

Adı: _____
Soyadı: _____
Sınıf/Şube: _____
No: _____

1. Yazılı sınavda 20 soru vardır.
2. Cevaplarınızı cevap kağıdına da işaretleyiniz.
3. Yanlış cevaplar doğru cevapları etkilemeyecektir.
4. Her soru 5(beş) puandır.

B

1) Yer kabuğu yapboz parçaları gibi birbirine tutturulmuş on iki büyük ve çok sayıda küçük levhalardan oluşmuştur. Bu levhalar manto üzerinde birbirine yaklaşma ve birbirinden uzaklaşma yönünde hareket gösterirler.

Levhaların hareket etmesine neden olan temel kuvvet aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Volkanik faaliyetler
- B) Orojenik hareketler
- C) Epirojenik hareketler
- D) Buzul hareketleri
- E) Mantodaki konveksiyonel hareketler

2) Coğrafya öğretmeni kayaçlar konusunu anlattıktan sonra öğrencileri ile birlikte bir arazi gezisi düzenlemiştir. Gezi, Derik ilçesinin 4 km güneyinde bulunan IV. Jeolojik Zamandaki volkanik faaliyetler ile oluşmuş Kuşçu Kraterleri'ne düzenlenmiştir. Öğrenciler, volkanik kayaçların çimento sanayisinde katkı maddesi olarak kullanılmasından dolayı gezi alanında bulunan çimento şantiyesinin jeolojik miras olan Kuşçu Kraterlerinden birinin yamacını bozduğunu gözlemlemiştir. Daha sonra öğrenciler kraterlerin etrafında çeşitli dış püskürük kayaç örnekleri toplayarak gezilerini tamamlamıştır.

Aşağıdakilerden hangisi öğrencilerin arazi gezisinde topladıkları kayaç örneklerinden biri olamaz?

- A) Tüf
- B) Kumtaşı
- C) Bazalt
- D) Andezit
- E) Obsidyen

3) İnsanların yeryüzünde görülmesiyle başlayıp yazının icadına kadar geçen dönem tarih öncesi devirler olarak adlandırılır. Prehistorik olarak da bilinen bu devirlerin birbirinden ayrılmasında yazı olmadığı için insanların kullandığı araç ve gereçler ile yaşam biçimleri ölçüt olarak alınır. İnsanların avcı ve toplayıcı olduğu Paleolitik Dönem ile yerleşik yaşama geçilen Neolitik Dönem arasındaki Mezolitik Çağ'da insanlar ilk yetiştirdikleri bitkilerden biri olan buğdayı hasat ettikten sonra obsidyen taşıyla ahşap bir sap üzerine sıra ile çakmışlar ve orağı icat etmişlerdir. Yapılan arkeolojik kazılarda obsidyen taşının tarımsal faaliyetler dışında Mezopotamya'da çeşitli sanat eserlerinin yapımında, Aztek uygarlığında ise parlaklığı nedeniyle tanrısal taş olarak kutsal sayıldığı tespit etmiştir.

Yukarıdaki paragrafta ismi geçen kayaç türü, aşağıda verilen kayaç gruplarından hangisinin içinde yer alır?

- A) İç Püskürük
- B) Kimyasal Tortul
- C) Başkalaşım
- D) Dış Püskürük
- E) Organik Tortul

4) Türkiye'de buzulların oluşturduğu yeryüzü şekillerine az rastlanmaktadır. **Bu durumun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Matematik konum
- B) Bakı
- C) Yükselti
- D) Jeolojik yapı
- E) Özel konum

5) Ahmet Rusya'da yaşayan kuzeni Damla ile telefonda konuşmaktadır.

Damla: Rusya'da alçak ve düzlük araziler geniş yer kaplar. Burada taşkömürü madeni de oldukça fazladır.

Ahmet: Türkiye'de ise dağlık ve engebeli arazinin ne kadar geniş yer kapladığını bilirsin. Ülkemizde taş kömürü yataklarına sadece Batı Karadeniz'de rastlanmaktadır ve çıkarılan kömür ülke ihtiyacını karşılamaya yetmemektedir. Linyit kömürü madeni ise daha geniş alanlarda ve daha fazla bulunmaktadır.

Damla ve Ahmet'in verdiği bilgilerden yola çıkarak Türkiye ve Rusya'nın aşağıdakilerden hangisi açısından farklı olduğu sonucuna ulaşılabilir?

- A) İklim özellikleri
- B) Nüfus yapıları
- C) Bitki örtüleri
- D) Toprak tipleri
- E) Jeolojik geçmişleri

6) •Yusuf; Batı'da petrol üretim tesisinde
•Bilal; İstanbul'da boğaz köprüsü inşaatında
•Ahmet; Zonguldak taş kömürü işletmelerinde
•Uğur; Balıkesir Bigadiç'te bor işletmelerinde
•Derya; Toros Dağlarında yol firmasında, çalışan beş mühendis kardeşidir.

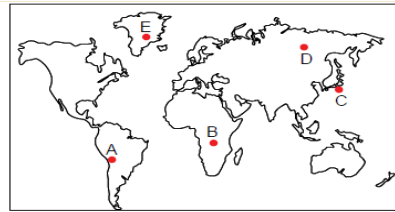
Bu kardeşlerin çalıştıkları bölgeler karşılaştırıldığında hangisinin çalıştığı bölgenin en eski arazi oluşumu olduğu söylenebilir?

- A) Yusuf
- B) Bilal
- C) Ahmet
- D) Uğur
- E) Derya

7) **Doğu Anadolu Bölgesi'nde volkanizma sonucu oluşmuş dağlar aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?**

- A) Ağrı - Tendürek - Karacadağ - Karadağ
- B) Süphan - Tendürek - Erciyes - Kaz
- C) Ağrı - Karacadağ - Kaçkar-Küre
- D) Ağrı - Tendürek - Süphan - Nemrut
- E) Küre - Köroğlu - Menteşe - Nemrut

8)

Yukarıdaki harita üzerindeki işaretli noktalardan hangilerinde deprem riski en fazladır?

- A) A ve B
- B) A ve C
- C) C ve D
- D) A ve D
- E) D ve E

9) İskandinav Yarımadası'ndaki buzul kütlelerinin erimesi, yarımadanın hafiflemesine neden olmaktadır.

Bu durum aşağıdaki olaylardan hangisinin oluşumuna neden olur?

- A) Volkanizma
- B) Orojenez
- C) Epirojenez
- D) Metamorfizma
- E) Deprem

10) Aşağıda verilen yer şekli ve oluşumunda etkili olan kuvvet eşleştirmelerinden hangisi **yanlış** verilmiştir?

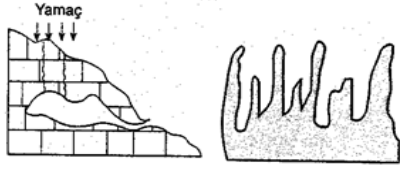
- A) Delta ovaları - Akarsu biriktirmesi
- B) Tombolo - Dalga ve akıntı biriktirmesi
- C) Mantar kaya - Rüzgâr aşındırması
- D) Peribacaları - Rüzgâr biriktirmesi
- E) Kırgıbayır - Akarsu aşındırması

11) Yer kabuğunun kırık ve çatlak gibi zayıf noktalarından yükselen magma, yer kabuğunun içinde soğuyup katılaşıp ve bazı özel şekiller meydana getirir. Üzerindeki toprak tabakasının aşınmasıyla da bu şekiller yeryüzüne çıkar.

Aşağıdakilerden hangisi bu yolla oluşan yer şekilleri veya kayalardan **biri değildir**?

- A) Dayk B) Batolit C) Sill D) Obsidyen E) Lakolit

12)

Yukarıdaki yer şekillerinin **ortak özelliği** aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

- A) Eriyebilen kayaların görüldüğü alanlarda oluşmaları
- B) Ortalama yükseltinin fazla olduğu yerlerde oluşmaları
- C) Sıcaklık ortalamalarının çok düşük olduğu yerlerde oluşmaları
- D) Yeraltı kaynaklarının etkisiyle oluşmaları
- E) Yıllık sıcaklık farkının fazla olduğu alanlarda oluşmaları

13) Kıyı oku ve tombolo, kıta sahanlığının geniş olduğu kıyılarda, dalga ve akıntılarının taşıdığı malzemelerin birikmesiyle oluşmuş kıyı şekilleridir.

Buna göre, kıyı oku ve tombolonun oluşumunda aşağıdaki durumlardan hangisi **ön plandadır**?

- A) Sıradağların kıyıya yakın ve paralel olması
- B) Kıyı uzunluğunun az olması
- C) Gelgit genliğinin fazla olması
- D) Kıyının sığ olması
- E) Kıyı gerisindeki dağların yükseltisinin fazla olması

14) Yerkürenin katmanlarıyla ilgili verilen aşağıdaki bilgilerden hangisi **yanlıştır**?

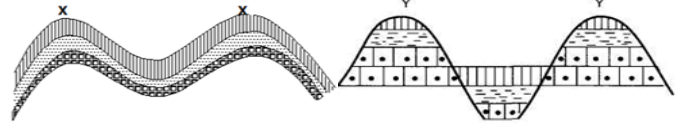
- A) İç kuvvetler enerjisini mantodan alır.
- B) Sial; karalarda kalın, deniz tabanlarında incedir.
- C) Mantodaki konveksiyonel hareketler levhaları hareket ettirir.
- D) Yer kabuğu, yerin en kalın katmanıdır.
- E) İç çekirdek katı, dış çekirdek akışkan haldedir.

15) Bir grup jeolog, araştırma yaptıkları arazinin jeolojik geçmişi ile ilgili bilgi edinebilmek amacıyla canlı kalıntıları aramaktadırlar.

Aradıkları canlı kalıntıların aşağıdaki kayalardan hangisinde bulmaları daha yüksek olasılıktadır?

- A) Granit B) Siyenit C) Obsidyen D) Kalker E) Gabro

16) Ülkemizi etkileyen iç kuvvetler düşünüldüğünde aşağıdaki şekillerde işaretlenen X ve Y harflerinin karşılığı aşağıdaki seçeneklerden **hangisi olamaz**?

- X
- Y
- A) Toroslar → Madra Dağı
- B) Küre Dağları → Bozdağlar
- C) Erciyes Dağı → Ağrı Dağı
- D) Ilgaz Dağları → Aydın Dağları
- E) Kaçkar Dağları → Kaz Dağları

17) Dara Antik Kenti'ne yapılan bir gezi sırasında Dara köyünde yaşayan Ali gelen ziyaretçilere etrafı tanıtmaktadır. Ziyaretçileri eski su sarnıcına götüren Ali dağlardan akan suyun sarnıçtaki süzme havuzuna döküldüğü noktayı göstererek "Buna aslan başı heykeli diyorlar, yandan bakınca aslana benziyor ama aslında heykel değil, bunun içinden akan sular dağlardan eritip getirdiklerini ağızda biriktirince aslana benzemiş." demiştir.

Ali'nin anlattığı olay hangi dış kuvveti ifade etmektedir?

- A) Dalga ve akıntılar B) Karstlaşma
- C) Akarsular D) Buzullar
- E) Kütle hareketleri

18) Menderesler oluşturarak akan akarsularda;
I. boyunun uzaması
II. yana aşındırma gücünün artması
III. akış hızlarının azalması
gibi durumlardan hangileri **görülebilir**?

- A) Yalnız I B) Yalnız II
- C) Yalnız III D) I ve II
- E) I, II ve III

19) Kıyı tiplerinin oluşumunda çeşitli faktörler etkilidir. Kıyı oluşumunda etkili olan faktörler ve oluşturdukları kıyı şekilleri düşünüldüğünde aşağıdaki kıyı tiplerinin hangilerinin bir arada görülmesi **mümkün değildir**?

- A) Delta - Boyuna Kıyı B) Haliç- Enine Kıyı
- C) Delta - Haliçli Kıyı D) Falez - Boyuna Kıyı
- E) Lagün - Limanlı Kıyı

20)

Görselde verilen yeryüzü şeklinin oluşmasında etkili olan dış kuvvet aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Akarsular B) Buzullar
- C) Dalga ve akıntılar D) Rüzgârlar
- E) Erime ve çözülme

Sınavınız bitmiştir.
Cevaplarınızı kontrol ediniz.
BAŞARILAR.